
Törjünk ki Neptun árnyékából! - Az Erdélyi Magyar néppárt állásfoglalása

2014. 10. 10.

Mikor 1993 nyarán fény derült a később Neptun-gate néven elhíresült titkos - amerikai „közvetítéssel” folytatott „román-magyar” - tárgyalásokra, több józan gondolkodású közéleti személyiség is meghúzta a vészharangot, rámutatva az árulásra. Politikai vezetőink, az RMDSZ akkori elnökével az élen azt mondták, hogy ez túlzás. Lám, 20 év után bebizonyosodott, hogy azoknak volt igazuk, akik a mandátum nélküli egyezkedést árulásnak minősítették.

Ugyanis ma már vezető RMDSZ-politikusok is nyilvánosan kimondják, hogy az akkori titkos megegyezés során egyféle „etnikai paktum” kötött, amely meghatározta a szövetség 1996-tól máig tartó politikáját és annak részeként, kormányzati szerepvállalásának feltételeit. És az is világossá vált, hogy a román hatalom által „jóváhagyott” kisebbségi jogok kerete nem tartalmazta - nem is tartalmazhatta, hiszen a Borbély László, Frunda György és Tokay György összetételű „magyar fél” az egyezkedések során fel sem vetette - a közösségi autonómiaformák semmilyen elemét. Ezáltal érthetővé válik, hogy az autonómia kérdése miért volt az RMDSZ részére csak választási kampánytéma az utóbbi 20 évben, illetve az is, hogy azokat, akik az autonómiát programszerűen képviselték, miért szorították ki a szövetség soraiból. Beszédes adat, hogy a 2004-es autonómia-törvénytervezetek aláírói közül ma már senki nincs az RMDSZ soraiban.

Annál inkább elítélendő ez a magatartás, mert még az amerikai közvetítő szervezet, a PER képviselője is beismerte: a román fél még az akkor kötött puha - engedménymorzszakon alapuló - megállapodást sem tartotta be maradéktalanul.

Ma, amikor a szomszéd Ukrajnában tragikus etnikumközi háború folyik, az Amerikai Egyesült Államok illetékesei ismét figyeltek az erdélyi magyarok problémájára és (Alen Kasoff szerint) román politikusok kérésére - a tavalyi Székelyek Nagy Menetelése után feszültségektől tartva - „újramelegítenék” a neptuni folyamatot.

Az Erdélyi Magyar Néppárt megalakulásától kezdve a többséggel való nyílt és őszinte párbeszédet szorgalmazza. A Néppárt védnöke pedig, még az RMDSZ tiszteletbeli elnökeként, több ízben is magas szintű román-magyar kerekasztal összehívását javasolta, minden érdekelt fél bevonásával. Üdvözlendő az is, hogy már Kelemen Hunor is eljutott oda, hogy etnikumközi megállapodásról beszél a 2014-es államelnök-választási kampány elején. Meg kell viszont előzni, hogy a jelek szerint a régiekhez kísértetiesen hasonló induló - ismételten titkos és közösségi felhatalmazás nélküli - tárgyalások újabb hosszú távú kudarchoz vezessenek, és a román hatalom egyértelmű imázsépítési kísérlete mellett az erdélyi magyarság stratégiai érdekei, a belső önrendelkezésen alakuló közösségi autonómiák ügye, ne sikkadjon el ismételten.

Ha az amerikai közvetítők bírják a Fehér Ház hivatalos térségi politikájának a támogatását és garanciát vállalnak az esetleg megszülető etnikumközi megállapodás betartására, az számunkra csak biztonságot jelenthet.

Ezeknek fényében nyomatékosan kérjük:

1. Az RMDSZ vezetői hozzák nyilvánosságra az eddigi 4 alkalommal lefolytatott tárgyalások témáját.
2. A hazai magyar politikai alakulatok, valamint meghatározó civil szervezetek képviselői a legrövidebb időn belül üljenek le tárgyalni, hogy egy egységes, a romániai magyarság jogos autonómiatörekvését tükröző egyeztetett állásponttal jelentkezzenek a következő találkozón.
3. Történjen konzultáció az erdélyi magyar történelmi egyházak elöljáróival is és álláspontjuk kerüljön a képviselendő csomagtervbe.
4. A tárgyalódelegációban az RMDSZ és a Néppárt mellett kapjanak helyet az autonómia ügyének képviselőjét hangsúlyosan felvállaló két civil-politikai szerveződés, az EMNT és az SZNT képviselői is.
5. Az erdélyi magyar ügy megnyugtató rendezése nem csak Románia belügye, hanem a határokon átívelő magyar nemzetpolitika tárgya, továbbá európai biztonságpolitikai és stabilitási kérdés is. Ezért a kerekasztalnál helyet kell foglaljanak Magyarországnak és az Európai Unió illetékes képviselői is.
6. A következő tárgyalások lefolytatása a közvélemény teljes mértékű tájékoztatása mellett történjenek.

Tekintettel arra, hogy térségünk tragikus etnikai konfliktusait lezáró, az amerikai külpolitika által is támogatott rendezési tervek mindegyike a közösségi autonómiaformák megvalósítására épült, továbbá arra, hogy az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1334/2003-as dokumentuma is az autonómiát nevezi meg leghatékonyabb konfliktusmegelőző eszköznek, egyértelmű, hogy amennyiben ezen tárgyalások célja a hosszú távú stabilitás megteremtése, akkor azoknak csakis az autonómia intézményrendszerének létrehozásáról kell szólniuk.

Kolozsvár, 2014. október 9.

Toró T. Tibor, elnök

Zakariás Zoltán, az Országos Választmány elnöke

Szilágyi Zsolt, alelnök, a Kül- és Nemzetpolitikai kabinet vezetője